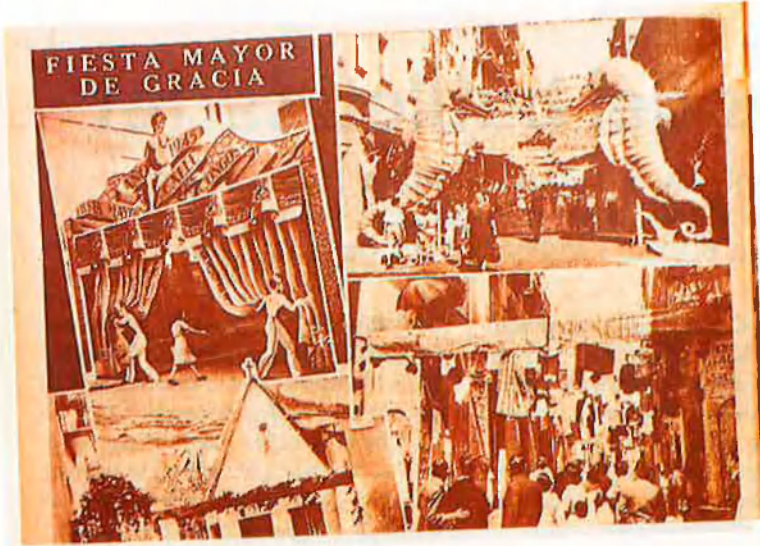

JORDI PLAY

L'incident humorístic de la Festa Major de Gràcia del 1945

El 1945, els veïns del carrer de Sant Joaquim de Gràcia van posar a prova el sentit de l'humor del règim. Els militars investigaren el fet.

Un dels incidents més destacats de la Festa Major de Gràcia és el que van causar els veïns del carrer de Sant Joaquim. Van escarnir, a l'hora de decorar-lo, alguns dels símbols i personatges del règim, sense pensar que la manca de sentit de l'humor era una de les característiques dels franquistes. La memòria popular, i les referències escrites, no han pogut datar mai el fet amb precisió. Alguns historiadors el situen cap a l'any 50. El butlletí militar secret permet de saber l'any d'aquell estiu, el 1945, i tenir una descripció completa de la provocativa decoració.

En una primera nota, el butlletí de la darrera setmana d'agost reporta que un dels carrers de Gràcia era guarnit amb roba vella, com ara una camisa blava —color de les camises falangistes—, esparracada i bruta, de la qual penjava un cartell que deia: “No me pueden remendar ni tampoco lavarme. ¿Cómo tengo que verme!” Com se

sap, els falangistes de la primera hora, per diferenciar-se dels incorporats després de la victòria, eren coneguts per *camisas viejas*.

Arran dels escandalosos comentaris, acaba la nota, s'han suspès els actes de la festa i s'ha imposat una multa als organitzadors, “que ha fet augmentar els comentaris”. La font de la informació són testimonis directes. El general cap de la 41 Divisió de l'Estat Major que va rebre el butlletí no se la va acabar de creure i va ordenar a l'alferes que dirigia el butlletí que en comprovés la veracitat, d'aquesta nota i de dues més.

En un annex, li fan saber que era un honor participar-li que havien pogut fer les “corresponents comprovacions” després d'haver fet les “oportunes investigacions”.

Per reforçar la nova nota, hi enclouen un croquis del barri, com si calgués demostrar l'existència del carrer, o volguessin demostrar que s'havia fet la comprovació sobre el terreny. La nota comença par-

lant de les característiques de la festa, amb el concurs dels carrers. Passa després a indicar que els veïns del Torrent d'en Vidalet ja havien utilitzat roba feta amb paper l'any 42, però que la d'enguany del carrer de Sant Joaquim era de debò, vella, usada i bruta: pantalons, barrets, moneders i peces interiors de senyora. Hi afegeixen que també hi havien penjat una mona mal dissecada amb dos cocos i un plàtan i un cartell irònic. Entre les peces de roba, hi havia camises blaves, amb cartells com el de la primera nota, o bé “Se venden camisas viejas”. Unes corretges portaven aquest cartell: “Ya no hay correas”, al·lusió, diu el report, a l'ex-governador civil, que feia només uns pocs dies que havia estat cessat. Els cartells, diu la nota, van ser retirats l'endemà. I reitera que els actes es van suspendre i que la comissió organitzadora va ser detinguda i empresonada.

El servei d'informació militar no contrastava prou la informació. Com deixa clar la premsa de l'època, la festa major es va desenvolupar amb normalitat, tant el concurs de carrers com les ballades, tot i l'incident. La supressió hauria incrementat, sens dubte, la impopularitat de la dictadura i hauria indicat que s'abaixava els pantalons davant els falangistes, en un moment que volia precisament demostrar tot el contrari.

“Els graciencs grans recorden la decoració de carrer —ens diu Jordi Pablo, de l'Arxiu de la Festa Major de Gràcia—, perquè va ser molt comentat. A més, és un dels carrers dels voltants de la plaça del Sol, on es fa l'envelat, i molta gent hi va passar. Ningú no recorda, d'una altra banda, si cap persona fou detinguda o empresonada. Els qui ocupaven els càrrecs locals també eren de la confiança del règim”.

El carrer es va titular “Can penja y descuelga” i va ser un dels triats pel fotògraf de *Diario de Barcelona*. Per sort, hi va passar abans que els falangistes, uns falangistes més irritats i susceptibles que mai per la recent caiguda del seu governador civil. **LL. B.**

Pàgina de 'Diario de Barcelona' sobre la Festa Major de Gràcia del 45. A la dreta, la del carrer que va causar el maldecap, el de Sant Joaquim, batejat amb el nom de “Can penja y descuelga”.